

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Radana Malíka a Mgr. Tomáše Kocourka v právní věci žalobce: **D. T.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 2. 2026, č. j. MSK 1435/2026, o návrhu žalobce na určení lhůty k provedení procesního úkonu podle § 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 22 A 15/2026,

t a k t o :

- I. Krajskému soudu v Ostravě **se n a ř i z u j e** rozhodnout o žádosti žalobce o odkladném účinku ze dne 9. 3. 2026 ve věci vedené pod sp. zn. 22 A 15/2026 nejpozději do 3 (tří) dnů od vrácení soudního spisu.
- II. Žalobci **se** náhrada nákladů řízení o návrhu **n e p ř i z n á v á**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Z předloženého spisu Krajského soudu v Ostravě Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobce podal žalobu proti rozhodnutí žalovaného dne 9. 3. 2026; součástí žaloby byl návrh na osvobození od soudního poplatku, návrh na ustanovení zástupce a návrh na přiznání odkladného účinku žalobě.

[2] Dne 11. 4. 2026 zaslal žalobce krajskému soudu urgenci rozhodnutí o odkladném účinku; poukázal na aktuální trvající a prohlubující se újmu, která mu v důsledku rozhodnutí žalovaného vzniká.

[3] Krajský soud usnesením ze dne 16. 4. 2026, č. j. 22 A 15/2026-30, rozhodl tak, že žádost žalobce o osvobození od soudního poplatku spolu s návrhem na ustanovení zástupce zamítl. Do datové schránky žalobce bylo usnesení doručeno dne 21. 4. 2026. Téhož dne zaslal žalobce krajskému soudu další doplňující údaje k žádosti o přiznání odkladného

účinku svědčící o jeho tíživé situaci a újmě (bylo mu znemožněno vykonávat taxislužbu, což bylo předmětem jeho podnikání a zdrojem příjmů).

[4] Dne 23. 4. 2026 podal žalobce prostřednictvím krajského soudu k Nejvyššímu správnímu soudu dle § 174a zákona o soudech a soudcích návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu – rozhodnutí o žádosti o přiznání odkladného účinku. V žádosti poukazuje na to, že byl návrh podán dne 9. 3. 2026 a dosud nebylo rozhodnuto, přestože žalobce doložil dostatek informací k tomu, aby soud mohl rozhodnout. Poukázal na to, že návrh je projednatelný již od března a jeho naléhavost je zjevná od samého počátku. Žalobce si je vědom, že tímto návrhem se nemůže domáhat toho, aby bylo rozhodnuto určitým způsobem, ale toho, aby již bylo rozhodnuto.

[5] Dne 24. 4. 2026 byl návrh žalobce spolu se spisem krajského soudu a vyjádřením předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové doručen Nejvyššímu správnímu soudu; ve vyjádření jmenovaná uvedla, že návrh nepovažuje za důvodný, neboť soud nejprve řeší otázku splnění podmínky řízení, tedy zaplacení soudního poplatku za žalobu.

[6] Návrh je důvodný.

[7] Dle § 174a odst. 1, věty první, zákona o soudech a soudcích „[m]á-li účastník nebo ten, kdo je stranou řízení, za to, že v tomto řízení dochází k průtahům, může podat návrh soudu, aby určil lhůtu pro provedení procesního úkonu, u kterého podle jeho názoru dochází k průtahům v řízení [...]“.

[8] Nejvyšší správní soud se při posuzování oprávněnosti návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu zabývá otázkou, zda v řízení dochází k průtahům, a to zejména s ohledem na kritéria stanovená v § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích, jimiž jsou složitost věci, význam předmětu řízení pro navrhovatele, postup účastníků nebo stran řízení a dosavadní postup soudu.

[9] Podle § 73 odst. 4 s. ř. s. o návrhu na přiznání odkladného účinku soud rozhodne bez zbytečného odkladu; není-li tu nebezpečí z prodlení, rozhodne soud do 30 dnů od jeho podání. V daném případě tato lhůta již zjevně uplynula, aniž by krajský soud rozhodl.

[10] Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 4. 6. 2024, č. j. 9 As 270/2023-21, dospěl k závěru, že odkladný účinek představuje nástroj prozatímní ochrany práv žalobce, přičemž svou povahou představuje specifický případ předběžného opatření; svým obsahem se jedná o zvláštní druh návrhu na nařízení předběžného opatření. V citovaném usnesení přitom konstatoval (body 22-25):

„Ostatně zákonodárce shodně stanoví i lhůtu 30 dnů pro rozhodnutí o předběžném opatření (§ 38 odst. 3 s. ř. s.) i o odkladném účinku (§ 73 odst. 4 s. ř. s.). Také to svědčí o tom, že mají mít i stejný způsob výběru soudního poplatku. U předběžného opatření zákonodárce zjevně preferoval rychlost rozhodování před jistotou státu, že soudní poplatek bude bez obtíží uhrazen. Stejně důvody platí i pro odkladný účinek, který je zvláštním druhem předběžného opatření. Pokud by se měl soudní poplatek vybírat předem jako v případě řízení podle § 4 odst. 1 písm. a) až d), pak by se například muselo nejprve rozhodovat i o případné žádosti o osvobození od soudních

poplatků. To by rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku žaloby mohlo naprosto neúměrně prodloužit i s ohledem na povinnost krajského soudu vyčkat na rozhodnutí NSS o případné kasační stížnosti proti usnesení o zamítnutí návrhu na osvobození od soudního poplatku (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 5. 2021, čj. Ars 3/2019-43, č. 4209/2021 Sb. NSS, Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa Miroslava Sládka). Uložení povinnosti zaplatit soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku v souvislosti s rozhodnutím o něm naopak soudu umožňuje rozhodnout o žádosti o osvobození i po vydání rozhodnutí o tomto návrhu. Dokonce účastník řízení může požádat o osvobození od soudního poplatku i po vydání daného usnesení. Aby se osvobození vztahovalo i na soudní poplatek za rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku, nemůže jej účastník zaplatit. Není totiž důvod v souladu s § 64 s. ř. s. nepoužít § 138 odst. 1 větu poslední zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu. Podle ní platí, že nerozhodne-li předseda senátu jinak, vztahuje se osvobození na celé řízení a má i zpětnou účinnost; poplatky zaplacené před rozhodnutím o osvobození se však nevracejí.

Povinnost zaplatit soudní poplatek za rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku proto vzniká dnem právní moci rozhodnutí, jímž bylo o návrhu rozhodnuto a v němž byla návrhovateli uložena povinnost soudní poplatek zaplatit. Krajský soud tak je v usnesení o návrhu na přiznání odkladného účinku současně povinen výrokem uložit žalobci povinnost zaplatit poplatek za tento návrh, a to ve výši 1 000 Kč podle položky 20 sazebníku poplatků. Tento soudní poplatek je splatný do 3 dnů od právní moci rozhodnutí, kterým byla povinnost poplatek zaplatit uložena (§ 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích).

Rozšířený senát k tomu dodává, že si je vědom dosavadní terminologické nepřesnosti senátů NSS, pokud ukládaly poplatek za „podání návrhu na přiznání odkladného účinku“. Takto je tento poplatek sice výslovně označen v položce 20 sazebníku soudních poplatků, stejně jako poplatek za „návrh na nařízení předběžného opatření“ pod položkou 5 sazebníku soudních poplatků. Ustanovení § 4 odst. 1 písm. h) zákona o soudních poplatcích však hovoří o uložení poplatku v souvislosti s rozhodnutím soudu o návrhu na nařízení předběžného opatření. Ukládá se tedy až tehdy, pokud je o návrhu rozhodnuto. Jestliže například soud věc projedná přednostně, a proto už o návrhu na přiznání odkladného účinku nerozhodne, k uložení poplatku nedojde, ačkoliv byl návrh podán. Poplatek je tedy vybírán za rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku, nikoliv za samotný návrh.

Soudní poplatek za rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku z výše uvedených důvodů spadá do kategorie poplatků za řízení splatných po právní moci rozhodnutí. Soud proto nevyzývá žalobce k jeho zaplacení podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích před tím, než o návrhu rozhodne.“

[11] Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud nerozhodl o žádosti o odkladném účinku ve lhůtě stanovené zákonem, přičemž nerespektoval ani závaznou judikaturu kasačního soudu, proto mu nařídil, aby o žádosti žalobce rozhodl nejpozději do 3 dnů od vrácení spisu. Současně podotýká, že nezaplacení soudního poplatku za žalobu v intencích rozhodnutí rozšířeného senátu citovaného výše nebrání krajskému soudu rozhodnout o odkladném účinku.

[10] V případě úspěšného návrhu žalobci hradí náklady řízení stát (§ 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích); v daném případě žalobce žádné náklady nevyčíslil, resp. ze spisu nevyplynuly, proto mu soud náhradu nákladů nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. dubna 2026

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu